

ACC. N:R M. 12859:1-6.

Landskap: Småland Upptecknare: J. Gudmundsson, Violsjönga
Härad: Sunnebo Berättare: " " "
Socken: Vrå Berättarens yrke: jordbrukare
Uppteckningsår: 1953 Född år 1877 i Torpa

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Butikshandel på landsbygden. s. 1-6. LMF 95.

Butikshandeln

Orten har fick leuthandlare tidigt, troligtvis
i början av 1870 talet, någon exakt uppgift kan
ingen här lämna, om sådan kan fås i officiella
handlingar vet jag ej men jag är född 1877 och
då voro affärerna gamla, det fanns en i öster
och en i väster om Örsjöskulle på cirka 5 km. avstånd.
Det hade varit ett par bönder som haft lite affär
något närmare men de hade slutat för men till
Den västra affären var Bodaberg belägen där
vägarna från Toxa och Trå mötas för att fortsätta
mot Veinge. Den börjades av en bondson från
Saxnäsby som sedan sålde den till Sven Peter
Andersson kanske 1877, den brann ned 1880 men
byggdes upp med hjälp från vännen och grannar.
Affären var till högar och boningsrum ^{och} kök
till vänter Källare under huset och vinden användes
till magasin. 1892 köptes affären av N. P.

Laf. 95
1

2

ACC. N:R M. 12859:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Samuelsson, även han bondson, företom vanliga varor
hade han även trävaror och de senaste åren sågverk.

Även handel med smågrisar.

Telefon 1920. Faldes affären 1945 till H. Johansson

Affären åt öster köjades i kinnerböke och
fortsätter i Vännaböke. Det var nog i slutet av
1860 talet som "Handlare Linari" startade dens.
och sålde den vid sekelskiftet till Sven
Johan Samuelsson. 1920 köptes den av Johan
Gustafsson och nuvarande ägare är Märta
Johansson, alla ortens folk det har endast
varit manufaktur och diverseaffär. Till
fastigheten hör mindre jordbruk.

Boningsrum och affär i samma hus.

Av ovan uppräknade betiktsägare var det
endast Johan Gustafsson som hade någon
vana i handel föret. Alla ha varit jämn
lika med ortens folk som vanan är här.

2

Några vidare kommunala uppdrag ha de ej haft.

Inventarier voro väq med vikter, längmätt, olika stora repudmätt, fotogenlampor för belysning, lyktan, disk med lådor, kistor, lådor och heflor samt väggarna. (beoddrake vet jag ej om.) Skyltar för affären har ej funnits här och reklam skyltar ha fabrikanter och ^{gross}handlare väl sånt hit samtidigt som på andra håll.

De hygieniska förhållandena ha förbättrats här som annorstädes utan att myndigheterna behövt ställa ingripa.

Varorna hämtades första tiden i Helmsö (avstånd 5 mil) sedan från Veinge och Ånared, först med häst, sedan med lastbil, nu sända grosshandlarna i Helmsö ut varorna till lanthandlarna en gång i veckan under de senaste tio åren.

4

ACC. N:R M. 12859:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Här har icke utlämnats hävaror till
arbete (det var i Knäred som sell lemnades
till spinning och stickning)

Varorna voro fotogen, tändstickor, salt, sill
mjöl, grepp, kaffe, socker, sirap, salt, en del
tepporor, Sapa, tvål kryddor ^{snes} m.

Bluff med priser och kvalitet förekom
naturligtvis.

Dessa affärer ha i allmänhet skötts
med eget folk.

Det naturliga handelsområdet var något öfver
en halv mils avstånd men sedan vardet att försöka
få kunder från större avstånd, det är ofta så
att det är roligare att komma till en handelsare
längre borta, och att resa till staden för att
köpa det som man kan köpa lika billigt hemma
förekommer ofta. Till jul köptes alltid mycket
och det köptes eljest så att det skulle vara någon
tid.

Varorna slogs in i papper, papperspåsar och
strutar men kunderna hade i allmänhet med sig
knytkläderna, korgar och linnepåsar för.

Butikerna voro öppna hela dagen, det köps
kaffe och kanske starkare varor emellanåt och
säkert till julk men hemsändning förekom ej.

Kredithandel förekom för rätt mycket
och det var många handlare som ruinerades
därav men även kunder blev därigenom utfattiga.
Nu förekommer det knappast, dels har folk mer
pengar och 3% rabatt gör även sitt till.

Prismärkning förekom och ibland chiffer.

Prutning var rätt vanligt men är nästan borta nu.

Bokföring förekom som dagbok eller hade
kunden sin sida, det senare var på så sätt
bättre ty då kunde det ej komma in några
poster utan att kunden såg det.

Julgåvor förekom alltid för.

6

ACC. N:R M. 12859:6.

Vänneboke har varit in och utlämningsställe^s
för lantbrukarerna. Handlarna voro de första
att skaffa sig telefon på att då antitades den
mycket av allmänheten men nu ha nästan alla
telefon själva.

I kvarnar och handelsbutiker träffades folk
och då talades det naturligtvis om vad som
"hant och hända kan".⁴

Hända butiker ha ej varit lönnkrogar men
sådana har funnits längre bort.

Porsten lämnades ut vid Kalas.

De byar och ställen som haft långt till
affärer ha nog blivit något efter sin tid.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6.